

EURÓPAI FÜZETEK 49.

SZAKMAI ÖSSZEFOGLALÓ A MAGYAR CSATLAKOZÁSI

TÁRGYALÁSOK LEZÁRT FEJEZETEIBŐL

Zsugyelik Gábor
**A cukor és egyes ipari
növények piacszabályozása**

Mezőgazdaság

A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati
Stratégiai Elemző Központ és a
Külgyminisztérium közös kiadványa

Európai Füzetek

A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Stratégiai Elemző Központ és a Külügyminisztérium közös kiadványa.

Felelős kiadó: Szeredi Péter

A szerkesztőbizottság elnöke: Palánkai Tibor

A szerkesztőbizottság tagjai: Bagó Eszter, Balázs Péter, Balogh András, Barabás Miklós, Bod Péter Ákos, Erdei Tamás, Hefter József, Horváth Gyula, Hörcsik Richárd, Inotai András, Kádár Béla, Kassai Róbert, Kazatsay Zoltán, Levendel Ádám, Lőrincz Lajos, Nyers Rezső, Orbán István, Somogyvári István, Szekeres Imre, Szent-Iványi István, Török Ádám, Vajda László, Vargha Ágnes

Főszerkesztő: Forgács Imre

Szerkesztő: Bulyovszky Csilla

Szerkesztőségi titkár: Horváthné Stramszky Márta

A szerkesztőség címe: MEH Európai Integrációs Iroda, 1055 Budapest, Kossuth tér 4.

Telefon: 441-3380

Fax: 441-3394

Az Európai Füzetek sorozat letölthető formátumban megtalálható a www.stratek.hu honlapon.

Lektor: Szabó Zoltán

Kézirat lezárva: 2003. szeptember 8.

Grafikai terv: Szutor Zsolt

Portréfotó: Csorba Gábor

Nyomás és előkészítés: Visit Nyomda & Stúdió

ISSN: 1589-4509

Budapest, 2003.

Kedves Olvasó!

Meddig tart vajon az „édes élet” az EU cukorgyártói és répatermesztői számára, és ennek a kedvező piacsabályozásnak meddig lehetnek részesei a magyar termelők? Valóban a túlélés esélyét jelenti-e a dohánytermesztők számára a csatlakozás, és végül hoz-e végre fellendülést a magyar lucernatermesztés számára a közösségi támogatási rendszer átvétele?

Ezeknek az ipari növényeknek a természetit és a feldolgozókat elsősorban e kérdések foglalkoztatják a belépés küszöbén. Három olyan ágazat uniós szabályozását tekintjük át, amelyek jövőbeni működésének átalakítása más-más fázisban van. A cukor esetében egyre nagyobb belső és nemzetközi nyomás nehezedik Brüsszelre, hogy 2006 után jelentősen alakítsa át az ágazat szabályozását. A szárított takarmány 2008-ig tartó támogatásáról ugyanakkor idén nyáron született döntés, míg a dohánytermesztés szabályozásának reformját 2003 őszén ismerteti a Bizottság.

Kétségtelenül izgalmas időszaknak néznek tehát elébe a magyar termelők, hiszen a csatlakozási felkészüléssel egyidejűleg már azt is figyelni szükséges, hogy milyen irányba változhat egyes ipari növények közösségi szabályozása.

Kiadványunkkal ehhez kívánunk segítséget nyújtani.

I. Az Európai Unió közös cukorpiaci szabályozása

1. A csatlakozási tárgyalások

Az EU cukorpiaci rendtartásának kulcseleme a cukorra és az izoglükózra meghatározott termelési kvóta.

A csatlakozási tárgyalások során a cukor-ágazat tekintetében a magyar *cukor- és izoglükózkvóta* meghatározása volt a feladat. Az átadott statisztikai adatok, valamint a tárgyalásokon elhangzott kiegészítő információk alapján megállapított kvótákat az 1. táblázat tartalmazza.

A tárgyalásokon Magyarország vállalta, hogy a csatlakozást követően azonnal átveszi az unió cukorpiaci szabályozását, és addigra kiépíti a szükséges intézményi hátteret.

Az elért kvótát általános elégedettséggel fogadták a termelők és az agrárkormányzat egyaránt, mind a cukor, mind pedig az izoglükóz esetében. A cukor „B” kvóta tekintetében a kiindulási magyar állásponthoz képest jóval alacsonyabb végső kvótát a meglehetősen szerény magyar GATT-vállalás magyarázza (149 millió forint és 32 000 tonna). Az EU ugyanis az új tagállamok „B” kvótáit alapvetően az általuk a cukor esetében vállalt exporttámogatási GATT (WTO) korlát alapján határozta meg.

2. Az uniós szabályozás jogszabályi háttere

Az EU cukorrendtartása meglehetősen összetett, mintegy 50 uniós rendelet foglalkozik az ágazat piacsabályozásával. Ezek a rendeletek csatlakozásunk után *közvetlenül és azonnal hatályosak* lesznek Magyarországon is.

A rendtartás jelenleg hatályos alaprendelete a Tanács 2001. június 19-ei *1260/2001 EK rendelete* a cukorpiacok közös szervezéséről. Ezt egészítik ki a további rendeletek,

1. táblázat

	Magyar igény (t)	Elért kvóta (t)	EU/HUN (%)
Cukor „A”	400 000	400 454	100,11
Cukor „B”	80 000	1230	1,54
Cukor összes	480 000	401 684	83,68
Izoglükóz „A”	130 000	127 627	98,17
Izoglükóz „B”	10 000	10 000	100,00
Izoglükóz összes	140 000	137 627	98,30
Édesítőszer összes	620 000	539 311	86,98

amelyek az egyes szabályozási eszközök alkalmazásának általános, valamint részletes feltételeit határozzák meg.

Az ágazattal kapcsolatos közösségi jogszabályok megtalálhatók az Európai Unió hivatalos internetes honlapján: http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_036060.html

Magyarul ugyancsak elérhető több jogszabály az Igazságügyi Minisztérium internetes honlapján: <http://www2.datanet.hu/im/DatabaseSearch.html>

3. Az ágazat szereplőit érintő legfontosabb változások

Mint az a közösségi jogszabályok nagy számából is látható, a cukorpiaci rendtartás egy *átfogó ágazati szabályozás*, amely bonyolultabb a mostani magyar piacsabályozásnál.

Az EU cukorpiaci szabályozását – amelyet 1968-ban vezettek be – általában *ötévenként vizsgálják felül*, hogy az időközben szükségessé vált módosításokat végrehajtsák, és a szabályozás, ezáltal pedig az ágazati szereplők hatékonyan alkalmazkodjanak a gazdasági feltételekhez.

Mivel az unió cukorpiaci rendtartása *2006. június 30-ig a jelenleg ismert módon* fog működni, egyértelmű, hogy a magyar cukorágazat szereplőinek és a közigazgatásnak mire kell felkészülnie.

Noha a csatlakozás dátuma 2004. május 1. lesz, a magyar cukorágazat lényegében csak 2004. július 1-jén „lép be” az EU-ba, hiszen ekkor kezdődik a belépésünket követő első cukor gazdasági év (július 1.–június 30.).

A Bizottság – hasonlóan a legutóbbi bővítéshez (lásd 3300/1994 EK bizottsági rendelet) – várhatóan külön rendeletben fogja szabályozni az átmeneti időszakot (2004.

május és június) a cukor és az izoglükóz esetében. Egyúttal pedig meghatározzák majd a belépéskori maximális készlet szintet is (normal carry-over stock).

A hazai termelők, valamint cukor- és izoglükózgyártók számára az egyik legfontosabb változás az lesz, hogy egy *kiszámítható*, több évre előre meghirdetett feltételek mellett működő *rendtartás* keretein belül fognak gazdálkodni.

Az uniós szabályozásra való áttérés mellett fontos változás, hogy *megszűnik a cukorrépa-termesztés esetében évi 360 millió forintos pénzügyi kerettel működött hazai támogatási rendszer*. Ez a speciális nemzeti támogatás utoljára 2003-ban lesz hozzáférhető. Megszűnését azonban messze menően kompenzálja a *cukorrépa átvételi árának közel 30 százalékos növekedése*.

3.1. Értékesítési és árgarancia az EU-ban

Az uniós rendtartás átvételére történő felkészülés érdekében vezette be a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) azt az átmeneti szabályozást, amely 2002. július 1-jén lépett életbe. A természetes édesítőszer termékpályáinak szabályozásáról szóló *88/2001. (X. 29.) FVM rendelet* ugyanis 2002. július elsejével kvótarendszert vezetett be a cukorra (400 000 tonna) és az izoglükózra (130 000 tonna). A rende-

let az országos kvótát felosztotta az egyes kvótajogosultak között. A rendtartás bevezetésével a magyar cukorágazat is áttért az uniós előírások szerinti gazdasági éves rendszerre.

Fontos különbség azonban a jelenlegi hazai és az uniós rendtartás között, hogy az EU a kvótán belül megtermelt cukorra értékesítési garanciát nyújt azáltal, hogy a tagállamok intervenció hivataltal felvásárolják a kvótajogosult által felajánlott cukrot. Ugyanakkor az *intervenció felvásárlás* lehetősége *kizárólag a cukorra* vonatkozik, a cukorrépára, vagy az izoglükózra nem.

Ehhez az értékesítési garanciához szorosan kapcsolódik az EU által nyújtott árgarancia is. Az intervenció felvásárlásra felajánlott cukrot ugyanis az intervenció hivatal az *előre* – jelenleg az 1260/2001 EK rendeletben 2006. június 30-ig – *meghirdetett intervenció áron* veszi át. A fehér cukor intervenció ára a 2001. július 1. és 2006. június 30. közötti időszak során 631,9 euró/tonna (245 forint/euró árfolyamon számolva hozzávetőleg 155 000 forint/tonna).

A hazai szabályozás a kvótarendszer révén ugyancsak a belföldi piacra kerülő cukor mennyiségét kívánja korlátozni a piaci egyensúly fenntartása érdekében, piaci zavar esetén azonban nincs mód automatikus intervenció felvásárlásra. Továbbá a magyar szabályozás a cukor és a cukorrépa

esetében több, és az unióstól eltérő intézményes árat alkalmaz, amelyeket legfeljebb egy gazdasági évre hirdetnek meg. A hazai rendszerben ugyanis az *irányár* az előzetesen várható átlagos piaci árat jelenti, az alsó és a *felső intervenció ár* pedig azt az ársávot, amelyen belül nincs mód kormányzati beavatkozásra, és ez nem is indokolt. Az ársáv szélén a kormányzat dönt, hogy az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény által biztosított eszközök közül melyeket kívánja alkalmazni a piaci zavar elhárítása érdekében.

Ezzel szemben az EU a cukor esetében egyedül az intervenció árát alkalmazza intézményes árként, ugyanakkor a cukorrépa minimális árának meghatározásával – amelyet az 1260/2001 EK rendelet szintén 2006. június 30-ig hirdetett meg – előírja, hogy a cukorgyár minimálisan mennyit köteles fizetni a számára allokkált „A”, illetve „B” cukorkvóta kitöltéséhez felvásárolt cukorrépa után.

Az „A” és a „B” cukorrépára eltérő minimális árat határoznak meg, ezek mértéke:

- az „A” répa esetében 46,72 euró/tonna;
- a „B” répa esetében pedig 32,42 euró/tonna.

A 32,42 euró/tonna „B” ár azonban csupán arra az esetre igaz, ha a Bizottság a 2 százalékos alapilletéken felül csak további 30 százalék illeték befizetését írja elő. Amennyiben a 30 százalék mellett további 7,5 százalék illetéket is meg kell fizetni, vagyis a Bizottság a maximális illetékfizetést írja elő, akkor a „B” cukorrépa minimális ára 28,84 euró/tonna lesz az adott gazdasági évben.

Az izoglükózra nem határoznak meg semmilyen intézményes árat és intervenció kötelezettség sem terheli az EU-t.

3.2. Termelési illetékek - önfinanszírozó rendszer

További számottevő eltérés a hazai és az uniós szabályozás között, hogy míg Magyarországon az ágazat szereplőit tömörítő *Cukor Terméktanács* saját döntésétől függ, hogy a termékpálya szereplőinek befizetéseiből kíván-e intervenció pénzügyi alapot képezni, addig az EU-ban minden cukor- és izoglükózgyártó, továbbá cukorrépa-termesztő köteles *termelési illetéket* fizetni.

Az illeték *mértéke* az „A” kvóta esetében a fehér cukor intervenció árának 2 százaléka ($631,9 \text{ euró} \times 0,02 = 12,638 \text{ euró}$). Ez az úgynevezett alapilleték, amelyet a „B” kvóta vonatkozásában is meg kell fizetni. A „B” kvóta esetében azonban további illetékfizetési kötelezettség is fennáll: az alapilleték mellett 30 százalék, majd további 7,5 szá-

zalék, összesen tehát akár 39,5 százalék illeték megfizetését is előírhatja a Bizottság, attól függően, hogy mennyit költött a cukor export-visszatérítésre.

Az EU ugyanis a befizetett termelési illetékből *finanszírozza* a maximális kvótán belül megtermelt, ám a belső fogyasztást meghaladó mennyiségű *cukor kivételére nyújtott export-visszatérítést*. Ennek költségeit térítik meg együttesen a termékpálya szereplői a befizetett termelési illetékeken keresztül. Emiatt nevezik egyébként önfinanszíroznak a cukorpiaci rendtartást.

A cukor esetében fizetendő illetéket a *cukorgyár és a termelők közösen* fizetik meg, az illeték 58 százaléka a répatermesztőket, 42 százaléka pedig a cukorgyárat terheli. Az illetéket a gyár vonja le a termelőktől átvett répa árából, majd továbbítja a tagállam intervenció hivatala felé, ahonnan átutalják a befizetéseket az unióhoz. Az előbbieken jelzett minimális „A” és „B” cukorrépaárak már az illeték levonása után fizetendő árak.

3.3. Szakmaközi egyezmény

Annak érdekében, hogy a cukorgyártók a számukra nyújtott kedvezményeket továbbadják a termelőknek, részletes szabályozásra van szükség a termeltetési szerződések vonatkozásában. Ehhez minden tagországban szükség van egy úgynevezett szakmaközi egyezményre, amely a *cukorfeldolgozók és*

a répatermesztők szakmai érdekképviselői szervezetei között jön létre.

A szakmaközi egyezmény *szabályozza a teljes szerződéses jogviszonyt* a termesztők és a feldolgozók között úgy, hogy az megfeleljen az 1260/2001 EK rendeletben előírt keretszabályozásnak. Ez a jogszabály, pontosabban a rendelet III. melléklete írja elő ugyanis az egyezmény megkötésének szükségességét, valamint azt, hogy mely kéréseket kell az egyezményben szabályozni.

Az egyezmény részletes kidolgozása azonban már a tagállamokban működő országos szakmai szövetségek feladata.

Az előbbiekből következik, hogy miközben a keretszabályozás egységesen vonatkozik az EU összes répatermesztőjére és cukorgyártójára, a ténylegesen megkötött szakmaközi egyezmény *tagállamonként eltérő*, mind tartalmában, mind pedig időbeni hatályát illetően. Ennek oka, hogy a répatermesztők és a cukoripar a keretszabályo-

kon belül a helyi, regionális hagyományok és a tényleges feltételek szerint dolgozzák ki a részletes szabályozást.

A szakmaközi egyezmény által szabályozandó kérdések közül legfőképpen a *répa-szállítási jogot* kell kiemelni. Ez nem más,

mint a cukorkvóta előállításához szükséges cukorrépa mennyiségének lebontása az egyes mezőgazdasági termelőkre.

Az átmeneti rendtartáshoz kapcsolódóan Magyarországon 2002-ben ugyancsak megtörtént a répaszállítási jogok kiosztása, személyhez kötött módon, a személy természetesen egyaránt jelent magán-, illetve jogi személyt. (Az EU-ban van példa a földhöz kötött szállítási jogra is, amikor az adott terület bérlője vagy tulajdonosa jogosult cukorrépát szállítani a cukorgyárnak.)

A répaszállítási jogokat, a 88/2001. FVM rendelet előírásai alapján a Cukor Termék Tanács osztotta fel, a szervezetben a *Cukorrépa-termesztők Országos Szövetsége* (CTOSZ) képviseli a termelők érdekeit, a *Cukoripari Egyesülés* (CIE) pedig a cukoripart.

2002-ben azonban – tekintettel a belpiaci helyzetre – csupán a meghirdetett 400 000 tonna cukorkvóta 80 százalékához (320 000 tonna) szükséges cukorrépa vonatkozásában osztották ki a szállítási jogokat. Ezáltal mintegy ezer termelő, köztük több integrátor jutott répaszállítási joghoz.

2003-ban a Cukor Termék Tanács várhatóan kiosztja a korábban ki nem osztott répaszállítási jogokat, figyelembe véve a hazánk számára meghatározott cukorkvótákat is. Egyúttal sürgető feladat kidolgozni a répaszállítási jogok kezelésének részletes feltételeit is. Ezen belül különösen fontos kérdés, hogy miként történhet a jog átruházása, lehet-e örökölni, értékesíteni stb.

2002. december 16-án a Cukor Termék Tanács keretein belül megszületett a több évre tárgyalt szakmaközi egyezmény is, amelyet a CTOSZ és a CIE képviselői írtak alá. Bár az egyezményt két évre kötötték, csatlakozásunk esetén csak 2003-ra vonatkozik, *2004-től kezdődően* pedig már egy *EU-konform egyezménynek* kell életbe lép-

nie. További fontos feladat ezért 2003-ban egy, az uniós előírásoknak teljes mértékben megfelelő szakmaközi egyezmény kidolgozása.

4. Az első uniós gazdasági év (2004/05)

A csatlakozásunk utáni első cukor gazdasági év 2004. július 1-jétől 2005. június 30-

ig tart. Ezért a cukorgyárak és a termelők között 2004 tavaszán, még a csatlakozás előtt megkötendő szerződések alapján elvetett cukorrépa után a 2004 őszi betakarításkor már az EU által meghatározott minimális répaárat kell megfizetni. Egyúttal természetesen a cukorgyártók számára is elérhető lesz az intervenció felvásárlás lehetősége, vagyis az unió által nyújtott értékesítési és árgarancia.

II. A szárított takarmány ágazat termelési támogatása

1. A csatlakozási tárgyalások

A szárított takarmány (elsősorban a lucerna-liszt és -pellet) előállítói számára az Európai Unió a Közös Agrárpolitika (KAP) keretében termelési támogatást nyújt, amely kvótával korlátozott.

Az ágazatra vonatkozóan egyetlen kérdés került a csatlakozási tárgyalások napirendjére, mégpedig az úgynevezett *forrólevegős eljárással előállított szárított takarmány termelési kvóta* meghatározása. A tárgyalások során 49 593 tonnás kvótában sikerült megállapodni. Ez a mennyiség megfelel a jelenlegi hazai termelésnek. Magyarország vállalta egyúttal, hogy a csatlakozáskor azonnal átveszi és alkalmazza az ágazatra vonatkozó közösségi szabályokat.

2. Az ágazat szereplőit érintő legfontosabb változások

Az ágazat hazai szereplői számára *egyértelműen pozitív hozadéka lesz a csatlakozásnak*, feltéve, hogy képesek eleget tenni azoknak a szigorú feltételeknek, amelyek

teljesítése szükséges a támogatás elnyeréséhez. Jelenleg ugyanis hazánkban semmilyen támogatás vagy más piacszabályozási eszköz nem vonatkozik az ágazatra. Mindközben az EU által nyújtott támogatás, 68,83 euró/tonna (245 forint/euró árfolyamon számolva hozzávetőleg 16 900 forint/tonna), 50–60 százaléka az aktuális magyar piaci árnak. A magyar kvóta teljes kihasználásával a jelenlegi szabályozás szerint 3 413 486 euró (mintegy 836 millió forint) jutna a

2. táblázat

Gazdasági év	Támogatás	Magyar támogatás
2004/05	33,00 euró/tonna	1 636 569 euró
2005/06	24,75 euró/tonna	1 227 427 euró
2006/07	16,50 euró/tonna	818 285 euró
2007/08	8,25 euró/tonna	409 142 euró

hazai termelőknek (30–40 szárítóüzemnek). Fontos hangsúlyozni, hogy a magyar termelők már 2004-ben az akkori uniós támogatás 100 százalékára lesznek jogosultak.

Mindamellett azt is meg kell említeni, hogy az Európai Bizottság 2003. január 22-én hozta nyilvánosságra új dokumentumát a *Közös Agrárpolitika legutóbbi reformjának félidős értékeléséről*, amely részletes javaslatokat is tesz a KAP további módosítására. Eszerint ugyanis 2004-2005-tel kezdődően, négy év alatt, minden tagállam esetében fokozatosan leépítenék a támogatást a 2. táblázatban vázoltak szerint.

A mezőgazdasági és halászati miniszterek tanácsának 2003. júniusi ülésén végül ennél lényegesen kedvezőbb döntés született: a támogatást a 2004-2005. gazdasági évtől 33,00 euró/tonnára csökkentik, de ez a mérték legalább 2008-ig változatlan marad. A döntés nem tér ki arra, hogyan fog ez a támogatás megoszlan a takarmánytermelők és a szárítóüzemek között. Az egyelőre biztos, hogy a hazai termelők és szárítók is

részesülhetnek majd a szárított takarmány támogatásból, bár ez a belépésünk évétől már csak fele lesz a jelenlegi támogatási szintnek. A Bizottság eredeti javaslata azonban hosszú távon mindenképpen fontos orientáció az ágazat szereplői számára: 2008 után ismét napirendre kerülhet a támogatás fokozatos leépítése.

3. Az uniós szabályozás jogszabályi háttere

Az ágazat alaprendelete a Tanács 1995. február 21-ei *603/95 EK rendelete* a szárított takarmány közös piacszervezetéről. Ennek végrehajtási rendelete a Bizottság 1995. április 6-ai *785/95 EK rendelete* a Tanács 603/95. számú rendelete részletes szabályainak megállapításáról.

Az ágazattal kapcsolatos uniós jogszabályok megtalálhatók az Európai Unió hivatalos internetes honlapján: http://www.europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_036062.html

Magyarul ugyancsak elérhető több jogszabály az Igazságügyi Minisztérium internetes honlapján: <http://www2.datanet.hu/im/DatabaseSearch.html>

4. Az ágazat felkészülése

A támogatás igénybevételének alapvető feltétele a *szárítóüzem nyilvántartásba vétele és jóváhagyása*. A szárítóüzemek előzetes regisztrációját lehetőség szerint már 2003 második félévében meg kell kezdeni ahhoz, hogy 2004-ben a támogatási feltételeknek teljes mértékben megfeleljenek az üzemek. A támogatási rendszert az Agrárinterven-

ciós Központ és a SAPARD Hivatal összehívásával 2003. július 1-jén létrehozott *Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal* – mint európai uniós kifizető ügynökség – fogja működtetni. Tekintettel azonban a szárítóüzemek regisztrációjával kapcsolatos speciális ismeretekre, indokoltnak tűnik, hogy a regisztrációt az FVM Műszaki Intézete végezze.

Az intézményfejlesztéssel párhuzamosan immáron halaszthatatlan, hogy a hazai termelők *létrehozzák szakmai szövetségüket*, amelynek elsősorban a támogatás igénybevételére jogosult szárítóüzemeket kellene összefognia.

III. A dohánytermesztés közös piacszabályozása az Európai Unióban

1. A csatlakozási tárgyalások

A dohánytermesztéssel kapcsolatban a csatlakozási tárgyalásokon a magyar támogatási kvóta meghatározása volt a cél. Magyarországnak a tárgyalások során összesen 12 355 tonna dohánykvótát sikerült elérnie, amely két fajtacsoport között oszlik meg: 5 768 tonna *Virgina* és 6 587 tonna *Burley*. Ez a mennyiség elegendő a hazai szükséglet kielégítésére.

2. Az uniós szabályozás jogszabályi háttere

Az ágazat alaprendelete a Tanács *2075/92 EGK rendelete*, részletes végrehajtási rendelete a Bizottság 2848/98 EK rendelete, a támogatás jelenlegi mértékét pedig a Tanács 546/2002 EK rendelete határozza meg.

További uniós jogszabályok az Európai Unió hivatalos internetes honlapján olvashatók: http://www.europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_036062.html

Magyarul pedig az Igazságügyi Minisztérium internetes honlapján található: <http://www2.datanet.hu/im/DatabaseSearch.html>

3. A dohánytermesztés támogatási lehetősége 2004-ben

Az uniós támogatás mértéke egyelőre csak 2004-re ismert, mivel a Tanács 546/2002 EK rendelete a 2002., a 2003. és a 2004. évi termés vonatkozásában határozta meg a támogatás fajtacsoportonkénti mértékét, valamint a kvótákat. A dohányágazat jövőbeni szabályozását illető javaslatát 2003 őszén ismerteti a Bizottság.

A Virginia esetében a támogatás mértéke 2980,62 euró/tonna, a Burley tekinteté-

ben pedig 2384,23 euró/tonna. Ez a támogatás azonban – mint minden más közvetlen támogatás – egy *kilencéves átmeneti időszak alatt*, fokozatosan kerül bevezetésre Magyarországon. 2004-ben csak 25 százalékát fizeti az unió, ugyanakkor nemzeti forrásból további 30 százalékkal kiegészíthető a támogatás. Így 2004-ben az uniós támogatás 55 százaléka érhető el összesen a termelő által. Ez a későbbiekben előbb évi 5 százalékkal, 2007 után pedig évi 10 százalékkal emelkedik.

A 3. táblázat ismerteti, hogy az elmondottak alapján milyen mértékű támogatásra lesznek jogosultak a hazai dohánytermelők a 2004. évi termés vonatkozásában.

Amint az a táblázatból kiderül, a kvóta teljes kitöltése esetén a magyar dohánytermelők 2004-ben közel négy és fél milliárd forint támogatáshoz juthatnak.

4. Az ágazat felkészülése a csatlakozásra

Az FVM több éve *minőségi támogatási rendszert* működtet. A termelői szárazdohány minőségi feláras támogatásának célja az, hogy a termelőket a jobb minőségű, a lehető legkisebb károsító potenciállal rendelkező dohányfajták termesztésére ösztönözze. (Ezek egyrészt könnyebben értékesíthetők a piacon, másrészt az uniós támogatás is

3. táblázat

	25% (EU)	30% (Magyar)	Összes (55%)
Virginia (5768 t)	4 298 054	5 157 664,8	9 455 718,8
Burley (6587 t)	3 926 230,7	4 711 476,9	8 637 707,6
Összes (EUR)	8 224 284,8	9 869 141,8	18 093 426,5
Összes (Ft)	2 014 949 774	2 417 939 729	4 432 889 503

magasabb.) E támogatás keretében az FVM évente mintegy 300 millió forint minőségi prémiumot juttat a termelők számára. Ez a támogatás a 2002. évi és a 2003. évi termésre is fennmarad, 2004-től pedig a közösségi támogatás lép életbe.

Annak érdekében, hogy a hazai termelők az elérhető támogatáshoz teljes mértékben hozzájuthassanak, 2003-ban kiemelt feladat a *dohánytermelői csoportok létrehozása*. Az uniós támogatás 35–45 százalékát ugyan-

is kizárólag a termelői csoportok kaphatják meg, egyéni termelők csupán a fix prémiumra (55–65 százalék) jogosultak.

A Magyar Dohánytermelők Országos Szövetsége 2002-ben teljes jogú tagja lett a Dohánytermelők Nemzetközi Szövetségének (UNITAB). Ezáltal számottevően javult a hazai termelők lehetősége a tekintetben, hogy naprakész információkkal rendelkezzenek az európai dohánytermesztés helyzetéről.

IV. További információforrások

Általános információk

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

<http://www.fvm.hu>

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

<http://www.aik.hu>

Az Európai Bizottság Mezőgazdasági Főigazgatósága

<http://europa.eu.int/comm/agriculture/info.htm>

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium EU-integrációs füzetek.

Cukoripar

Cukoripari Egyesülés

<http://www.cie.hu>

International Sugar Organization

<http://www.isosugar.org>

CGB (Francia Cukorrépa-termesztők Szövetsége)

<http://www.cgb-france.fr>

CEFS (Európai Cukorgyártók Szövetsége)

<http://www.cefs.org>

Cukor témájú portál

<http://www.sugarinfo.co.uk>

A Cukorrépa és a Cukoripar című szakfolyóiratok egyes számai.

Szárított takarmány ágazat

CIDE (European Dehydrators Association)

<http://www.dehy.net>

British Association of Green Crop Driers

<http://www.bagcd.org>

Dohánytermesztés

Dohány Terméktanács

1066 Budapest, Jókai u. 24.

Telefon: 302-7168; 473-0669; 473-0670

A Dohányújság megjelent számai.

**A „Mezőgazdaság”
témakörben eddig megjelent
Európai Füzetek:**

Dr. Bene László – Dr. Németh Lajos
Csatlakozás az Európai Unió
zöldség-gyümölcs ágazatához

•

**Ertseyné Dr. Peregi Katalin
Dr. Bach István**
A vetőmag és szaporítóanyag
termesztésének és használatának feltételei

•

Somogyi Zoltán
A csatlakozási tárgyalások agrárfejezete

•

Kalmár Károly – Szabó Lajos
Az uniós csatlakozás
és a növényegészségügy

•

Dr. Mikulás Ildikó – Dr. Bene László
Szőlő és bor az Európai Unióban

•

Dr. Tar Ferenc
A hátrányos helyzetű és
környezetileg korlátozott térségek

Szedlák Tamás – Dr. Varga László
Erdőgazdálkodás az
Európai Unióban

•

**Apagyi Géza – Horváth Gábor
Dr. Mihály Szabolcs**
Földtulajdon, földvédelem,
földnyilvántartás

•

Dr. Horváth Ágnes
Állategészségügy az Európai Unióban

•

Labbancz Marianna
A LEADER-program

•

Szenci Győzőné
Dísz- és gyógynövény
szakágazat az Európai Unióban

•

Bori Tamás
A szántóföldi növények piacsabályozása
az Európai Unióban

Az Európai Unió cukorpiaci rendtartása ugyan bonyolultabb a mostani hazai piacszabályozásnál, azonban keretei között a termelők kiszámítható, több évre előre meghirdetett feltételek mellett gazdálkodhatnak. Ezt szolgálja egyebek között az értékesítési és az árgarancia. A szárított takarmány ágazat szereplői ugyancsak a csatlakozás pozitív hatásaival számolhatnak, amennyiben megtörténik a szárítóüzemek nyilvántartásba vétele és jóváhagyása, s a hazai termelők létrehozzák szakmai szövetségüket. A dohánytermesztőknek is célszerű termelői csoportokba tömörülniük, hiszen az uniós támogatás 35–40 százalékát kizárólag e termelői csoportok kaphatják meg.

Zsugyelik Gábor

tanácsos

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Hivatal
Agrárrendtartási Hivatal